

Nové kompetencie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví

Transpozícia 3. energetického balíčka
Európskeho spoločenstva do národnej legislatívy

Úrad

- ▶ **Právne oddelený a funkčne nezávislý** od iných štátnych verejných alebo súkromných orgánov;
- ▶ **Reprezentanti úradu konajú nezávisle**, bez trhových a iných záujmov a pri svojej práci neprijímajú pokyny tretích strán;
- ▶ **Najvyššie vedenie úradu (predseda úradu) sa vymenúva na dobu určitú** (6 rokov). Tá istá osoba môže byť vymenovaná za predsedu úradu najviac na dve po sebe nasledujúce funkčné obdobia.

Pôsobnosť úradu

- ▶ **Úrad vykonáva:**
- ▶ cenovú reguláciu
- ▶ vecnú reguláciu
- ▶ mimoriadnu reguláciu
- ▶ reguláciu kvality
- ▶ kontrolu dodržiavania tohto zákona
- ▶ dohľad nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy a prepravnej siete
- ▶ dohľad nad aukciami pre predaj elektriny

Spôsob vykonávania cenovej regulácie

- ▶ Zohľadňuje ekonomicky oprávnené náklady, ekonomickú efektívnosť a primeraný zisk vrátane rozsahu investícií, ktoré možno do ceny započítať, alebo ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk, ktoré boli započítané v cene schválenej alebo určenej úradom.
- ▶ Maximálna cena a pevná cena môže byť viaczložková.
- ▶ Jednotlivé spôsoby vykonávania cenovej regulácie možno kombinovať.
- ▶ Úrad určí pre koncových odberateľov elektriny priamo pripojených do prenosovej sústavy s dobou ročného využitia maxime v kalendárnom roku vyššou ako 6 800 hodín a súčasne pomernou odchýlkou subjektu zúčtovania menšou ako 0,025 individuálne sadzby taríf súvisiace so systémovými službami a úhradou osobitných nákladov.

Spôsob vykonávania cenovej regulácie

- ▶ Tarify súvisiace so systémovými službami a úhradou osobitných nákladov sú tarify:
  - ▶ za poskytovanie systémových služieb,
  - ▶ Súvisiace s úhradou pomernej časti nákladov na výkon činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou,
  - ▶ Súvisiace s úhradou nákladov na poskytnutie podpory OZE
  - ▶ Súvisiace s úhradou pomernej časti nákladov na plnenie povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme

Cenová regulácia vo vodnom hospodárstve sa vykonáva určením spôsobu výpočtu pevnej ceny.

Ak existuje účinná konkurencia paralelných plynovodov, úrad určí pre prepravu plynu cenu porovnaním s cenou v členských štátoch

Konanie v cenovej regulácii

- ▶ Úrad v cenovom konaní schváli alebo určí cenu regulovanému subjektu vydaním cenového rozhodnutia.
- ▶ Cenové rozhodnutie na prvý rok regulačného obdobia platí na celé regulačné obdobie, ak úrad neschváli zmenu cenového rozhodnutia.
- ▶ Zákon č. 250/2012 o regulácii v sieťových odvetviach (ktorý nadobudol účinnosť 1. 9. 2012) sa prvýkrát použije na cenovú reguláciu na rok 2014. Na cenovú reguláciu na rok 2013 sa použije doterajší predpis (Zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov).
- ▶ Cenová regulácia dodávky plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť a uskladňovania plynu podľa doterajšieho predpisu sa vykonáva do 31. 12. 2012.

Regulácia kvality

- ▶ Regulácia kvality sa vykonáva určením:
  - ▶ Štandardov kvality,
  - ▶ Požadovanej úrovne dodržiavania štandardov kvality,
  - ▶ Výšky kompenzačnej platby,
  - ▶ Spôsobu výpočtu kompenzačnej platby,
  - ▶ Spôsobu a podmienok vyplatenia kompenzačnej platby.

Ak regulovaný subjekt nedodrží štandard kvality a toto nedodržanie preukázateľne nastalo, je povinný uhradiť svojmu odberateľovi kompenzačnú platbu vo výške a spôsobom určeným vo všeobecne záväznom právnom predpise, ktorý vydá úrad. Uvedené sa neuplatní, ak boli ŠK nedodržané kvôli mimoriadnej udalosti, stavu núdze v elektroenergetike alebo krízovej situácie v plynárenstve, havárie spôsobenej treťou osobou a rozhodnutia odberateľa neodobrať alebo neodviesť dohodnuté alebo určené množstvo vody.

Odberateľ nie je povinný preukazovať nedodržanie štandardov kvality. Uhradením kompenzačnej platby nie je dotknutý nárok na náhradu škody.

Povinnosti regulovaného subjektu

Regulovaný subjekt, ktorý je súčasťou vertikálne integrovaného podniku, je povinný predložiť úradu na schválenie zmluvu o poskytovaní skúšieb, ak túto zmluvu uzatvára s osobou, ktorá je súčasťou tohto vertikálne integrovaného podniku a ak predpokladaná hodnota predmetu zmluvy je vyššia ako 100 000 eur. Takisto je povinný:

- vyhlásiť obchodnú verejnú súťaž, ak danú zákazku neobstaráva podľa osobitného predpisu (Zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní)
- Oznámiť úradu predmet verejnej súťaže a jej podmienky
- Zaslať úradu zoznam všetkých prihlásených uchádzačov
- Oznámiť úradu termín a miesto vyhodnotenia návrhov predložených do obchodnej verejnej súťaže
- Oznámiť úradu výsledky vyhodnotenia verejnej súťaže

Regulovaný subjekt, ktorému bolo vydané cenové rozhodnutie a **ktorý nie je súčasťou vertikálne integrovaného podniku**, je povinný oznámiť úradu každú zákazku, ktorej predpokladaná hodnota je vyššia ako 300 000 eur.

Oprávnenie na podnikanie v energetike

Podnikať v energetike možno len na základe a v súlade s povolením alebo potvrdením o splnení oznamovacej povinnosti.

Povolenie sa vyžaduje na tieto činnosti:

- Výrobu, prenos, distribúciu a dodávku elektriny,
- Činnosť organizátora krátkodobého trhu s elektrinou,
- Výrobu, prepravu, distribúciu, uskladňovanie a dodávku plynu,
- Prevádzkovanie potrubí na prepravu pohonných látok,
- Prevádzkovanie potrubí na prepravu ropy,
- Prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob,
- Prevádzkovanie zariadenia na rozvod skvapalneného plynného uhľovodíka.

Tieto činnosti povoľuje úrad; povolenie možno vydať na jednu alebo na viac činností, na dobu neurčitú, ak žiadateľ nežiada inak.

Oprávnenie na podnikanie v energetike

Osoba, ktorá má trvalý pobyt alebo sídlo na území štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, a má záujem vykonávať dodávku elektriny alebo plynu na vymedzenom území, je **povinná požiadať úrad o vydanie povolenia.**

K žiadosti je povinná priložiť **úradne preložený doklad o oprávnení dodávať elektrinu alebo plynu** podľa práva štátu jej trvalého pobytu alebo sídla alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o EHP.

Povolenie takejto osoby dodávať elektrinu alebo plyn zanikne, ak zanikne oprávnenie zahraničnej osoby vydané v mieste jej trvalého pobytu alebo sídla alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o EHP. Túto skutočnosť je osoba povinná oznámiť úradu bezodkladne.

Na osobu, ktorá dodáva elektrinu a plyn na vymedzenom území, sa vzťahujú povinnosti dodávateľa podľa Zákona č. 251/2012 o energetike a Zákona č. 250/2012 o regulácii v sieťových odvetviach.

Kontrola v sieťových odvetviach

- ▶ **Predmet kontroly:**
- ▶ Dodržiavanie zákona o regulácii v sieťových odvetviach, všeobecne záväzných právnych predpisov, osobitných predpisov a právoplatných rozhodnutí úradu,
- ▶ Správnosť a pravdivosť údajov, dokladov, podkladov a informácií predkladaných úradu,
- ▶ Plnenie uložených opatrení na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri vykonávaní kontroly,
- ▶ Primeranosť nákladov súvisiacich s regulovanými činnosťami,
- ▶ Ďalšie skutočnosti potrebné na vykonávanie pôsobnosti úradu.

Kontrolu vykonáva úrad. V odôvodnených prípadoch môže úrad na vykonanie kontroly prizvať osoby, ktoré nie sú zamestnancami úradu. Prizvaná osoba je odborník špecialista alebo odborne spôsobilá osoba v oblasti patriacej do predmetu kontroly.

Kontrola v sieťových odvetviach

Zamestnanci úradu sú oprávnení:

- Vstupovať do objektov, zariadení a prevádzok, na pozemky a do iných priestorov kontrolovaného subjektu,
- Vyžadovať o d kontrolovaného subjektu, aby im v určenej lehote poskytol doklady, prvopisy dokladov, iné písomnosti, vyjadrenia a informácie vrátane záznamov dát na elektronických nosičoch informácií potrebné na výkon kontroly,
- Odoberať aj mimo priestorov kontrolovaného subjektu na zabezpečenie dôkazov prvopisy dokladov, iné písomnosti a záznamy na elektronických nosičoch informácií

Zamestnanci úradu sú povinní:

- Oznámiť kontrolovanému subjektu najneskôr pri začatí kontroly predmet kontroly a termín začatia kontroly,
- Preukázať sa poverením a služobným preukazom,
- Pri odňatí prvopisov dokladov vydať kontrolovanému subjektu potvrdenie o ich odňatí a zabezpečiť ich riadnu ochranu,
- Oboznámiť kontrolovaný subjekt s protokolom o výsledku vykonanej kontroly pred jeho prerokovaním, a vyžiadať si od neho písomné vyjadrenie ku kontrolným zisteniam,
- Preveriť opodstatnenosť námietok ku kontrolným zisteniam,
- Neopodstatnenosť námietok písomne zdôvodniť
- Odovzdať kontrolovanému subjektu protokol,
- Zachovávať mlčanlivosť
- Oznámiť orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin.

Kontrola v sieťových odvetviach

Kontrolovaný subjekt je oprávnený:

- Počas výkonu kontroly písomne sa vyjadrovať ku kontrolným zisteniam,
- V čase oboznámenia sa s protokolom vyjadriť sa ku kontrolným zisteniam a podať k nim námietky.

Kontrolovaný subjekt je povinný:

- Pri začatí kontroly vyznačiť na poverení predloženým zamestnancom úradu relevantné údaje,
- Poskytnúť pri výkone kontroly požadovanú súčinnosť,
- Vytvárať vhodné materiálne podmienky a technické podmienky na vykonanie kontroly,
- Zapožičať zamestnancom úradu doklady a prvopisy dokladov mimo sídla alebo prevádzkových priestorov kontrolovaného subjektu,
- Zúčastniť sa oboznámenia so záznamom alebo s protokolom a prerokovania protokolu,
- Predložiť úradu výsledky kontrol vykonaných inými orgánmi, ktoré majú vzťah k predmetu kontroly vykonávanej úradom.

Záznam o výsledku vykonanej kontroly vypracuje zamestnanec úradu, ak neboli zistené nedostatky.

Kontrola je skončená prerokovaním protokolu a podpísaním zápisnice o prerokovaní protokolu alebo podpísaním záznamu kontrolovaným subjektom.

Ak úrad pri kontrole zistí nedostatky, najmä porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorých riešenie patrí do kompetencie iných orgánov, upozorní na tieto nedostatky príslušné orgány.

Potvrdenie o registrácii

- ▶ Osoba, ktorá má vlastnícky alebo nájomný vzťah k najetku, ktorý sa používa na vykonávanie regulovanej činnosti, je povinná **písomne požiadať úrad o registráciu** do 30 dní od zaradenia majetku do účtovnej evidencie alebo odo dňa uzatvorenia nájomnej zmluvy.
- ▶ Ak žiadosť obsahuje potrebné náležitosti, úrad vydá do 30 dní potvrdenie o registrácii.
- ▶ Regulovaný subjekt je povinný úradu písomne oznámiť každú zmenu údajov alebo zánik vlastníckeho alebo nájomného vzťahu.

Certifikácia a určenie prevádzkovateľa prenosovej sústavy a prevádzkovateľa prepravnej siete

Úrad rozhoduje o:

- Udelení / neudelení certifikácie
- Odňatí certifikácie
- Zastavení konania o certifikácii

Úrad pripraví návrh rozhodnutia o certifikácii do 4 mesiacov odo dňa doručenia návrhu alebo do 4 mesiacov odo dňa začatia konania z podnetu úradu alebo do 4 mesiacov odo dňa doručenia odôvodnenej žiadosti Európskej komisie úradu.

Úrad bezodkladne doručí stanovisko EK účastníkovi konania a vyzve ho na odstránenie nedostatkov.

Mimosúdne riešenie sporov

Koncový odberateľ elektriny a plynu je oprávnený predložiť úradu na mimosúdne riešenie spor s regulovaným subjektom, ak sa ohľadom sporu uskutočnilo reklamačné konanie a odberateľ nesúhlasí s výsledkom reklamácie alebo so spôsobom jej vybavenia (možnosť obrátiť sa na súd tým nie je dotknutá).

Výsledkom je uzavretie písomnej dohody, ktorá je záväzná pre obe strany alebo márnym uplynutím lehoty 60–90 dní, ak k uzavretiu dohody nedošlo.

Riešenie sporov

Úrad rozhoduje spory medzi:

- Nezávislým prevádzkovateľom prepravnej siete a vlastníkom prepravnej siete, ak porušili svoju povinnosť,
- Prevádzkovateľom sústavy, ktorý porušil svoju povinnosť a účastníkom trhu s elektrinou,
- Prevádzkovateľom siete, ktorý porušil svoju povinnosť a účastníkom trhu s plynom,
- Vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy, ak je súčasťou tohto vertikálne integrovaného podniku a ak porušili svoju povinnosť,
- Vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prepravnej siete, ak je súčasťou tohto vertikálne integrovaného podniku a ak porušili svoju povinnosť.

Úrad rozhoduje spory, ak účastníci sporového konania nedosiahli dohodu na riešení sporu, ak s tým obaja účastníci sporu súhlasia a ak od porušenia povinnosti účastníka sporového konania neuplynul viac ako jeden rok, inak vo veci rozhoduje súd.

Úrad návrh preskúma spolu s dôkazmi a rozhodne spor do 60 dní odo dňa doručenia návrhu. Túto lehotu môže úrad predĺžiť o 60 dní, ak sú na rozhodnutie sporu potrebné ďalšie dôkazy a informácie.

Úrad konanie zastaví, ak po posúdení návrhu zistí, že návrh je nedôvodný, alebo ak v tej istej veci bol podaný návrh na súd.

Proti rozhodnutiu úradu je prípustné odvolanie. O odvolaní rozhoduje súd.

Ďakujem za pozornosť